

25.11.2010

Józef Brandt

autor: Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 19 w Częstochowie, wpis powstał w ramach programu CEO Literacki atlas Polski (2009), oprac. Maja Rzeplińska

W kamienicy przy ulicy Piłsudskiego 9 w Radomiu, w mieszkaniu swojej córki zmarł Józef Brandt, jeden z największych polskich malarzy batalistycznych XIX wieku. W okolicach Radomia malarz spędził także dzieciństwo, a po ślubie często odwiedzał niedaleki majątek Orońsko, należący do jego żony Heleny Pruszkowej, w którym pod koniec życia zamieszkał.

Jako malarz Józef Brandt zadebiutował na wystawie Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych w 1861 roku, niedługo po podróży na Ukrainę i Podole, jaką odbył wraz z Juliuszem Kossakiem. W 1862 roku wyjechał na studia do Monachium. W ten sposób rozpoczął karierę międzynarodową. Przez lata zdobył dowody uznania na wystawach w Wiedniu, Berlinie, Madrycie i Monachium. Swoje prace przysyłał też na wystawy w Polsce. W połowie lat 70. XIX wieku w swoim atelier prowadził nieformalną grupę malarską, stał się przywódcą „monachijskiej szkoły malarstwa polskiego”, z którą byli związani m.in. Aleksander Gierymski, Alfred Wierusz-Kowalski, Tadeusz Ajdukiewicz, Wojciech Kossak i Leon Wyczółkowski.

W twórczości Brandta ważne miejsce zawsze zajmowała Ukraina, którą widział wraz z Kossakiem. Na tle jej przyrody malował idealizowany świat Kozaków, Tatarów, lisowczyków i szlachty, snuł opowieści o rycerskiej przeszłości Rzeczypospolitej. Poza scenami batalistycznymi malował sentymentalne scenki rodzajowe inspirowane dumkami, obrazy z życia wsi i miasteczek oraz sceny myśliwskie. Do dziś jego płótna zachwycają swobodą i realizmem.